

Պարտատեր բանկերի կողմից ժառանգատուների վերաբերյալ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկություններ տրամադրելու հարցի մասին

2013-12-10

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի խորհուրդ

Պաշտոնական պարզաբանում
10/12/2013 թ.թիվ 6

ՊԱՐՏԱՏԵՐ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԺԱՌԱՆԳԱՏՈՒՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԱՐՏՆԻՔ
ԿԱԶՄՈՂ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից ստացվում են բազմաթիվ հարցումներ, որոնցով խնդրվում է պարզաբանել, թե բանկի առջև պարտավորություններ ստանձնած հաճախորդի մահվան դեպքում բանկն ինչպիսի՞ քայլեր կարող է ձեռնարկել վերջինիս նկատմամբ իր պահանջները ժառանգական զանգվածում ներառելու համար, որպեսզի չխախտի բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունների հրապարակման արգելքը:

Նկատի ունենալով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկին հասցեագրված հարցումներում բարձրացված խնդիրները, նպատակ ունենալով ապահովել անհրաժեշտ պայմաններ բանկային համակարգի կայունության և բնականոն գործունեության համար, միաժամանակ երաշխավորելով բանկային գաղտնիքի հետ կապված հարաբերությունների անխաթարությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը խնդրի պարզաբանման տեսանկյունից ի թիվս այլոց կարևորում է հետևյալ օրենսդրական դրույթների քննարկումը.

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի (*այսուհետ՝ Օրենսգրքը*) 1239-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ ժառանգատուի պարտատերերին տեղեկացնելու նպատակով նոտարը մամուլում հաղորդագրություն է հրապարակում ժառանգության բացման վերաբերյալ՝

պարտատերերին առաջարկելով հաղորդագրությունը հրապարակելու օրվանից վեցամսյա ժամկետում ներկայացնել ժառանգատուի նկատմամբ իրենց պահանջները: Օրենսգրքի 1243-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտատերերն իրավունք ունեն ժառանգության բացման օրվանից վեց ամսվա ընթացքում ներկայացնել իրենց պահանջները: Ընդ որում, պահանջները, մինչև ժառանգների կողմից ժառանգության իրավունքի վկայագիր ստանալը, կարող են ներկայացվել ժառանգությունն ընդունած ժառանգին կամ կտակակատարին, իսկ նշված անձանց բացակայության դեպքում՝ ժառանգության բացման վայրի նոտարին: Նշված ժամկետում պահանջի չներկայացումը պարտատիրոջը կարող է զրկել հետագայում ժառանգական գույքից դրանց բավարարում ստանալու հնարավորությունից, հետևաբար բանկը պետք է հնարավորություն ունենա օրենքով չարգելված եղանակներով պաշտպանել իր իրավունքները:

Օրենսգրքի 1239-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ ժառանգների, շահառուների և այլ շահագրգիռ անձանց *իրավունքների պաշտպանության համար* ժառանգության բացման վայրի նոտարը ձեռնարկում է սույն օրենսգրքի 1240 և 1241 հոդվածներում սահմանված և ժառանգությունը պահպանելու ու կառավարելու համար անհրաժեշտ այլ միջոցներ: Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ ժառանգությունը պահպանելու և կառավարելու միջոցները նոտարը ձեռնարկում է ժառանգի, կտակակատարի, *պարտատիրոջ*, տեղական ինքնակառավարման մարմնի կամ ժառանգական գույքի պահպանման շահերից հանդես եկող այլ անձանց դիմումի հիման վրա, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ *իր նախաձեռնությամբ*: Ավելին, ըստ հոդվածի 3-րդ մասի՝ ժառանգության զանգվածը պարզելու և այն պահպանելու նպատակներով նոտարն իրավունք ունի հարցում անել բանկերին և այլ վարկային կազմակերպություններին նրանց ավանդներում, հաշիվներում գտնվող կամ նրանց ի պահ հանձնված՝ ժառանգատուին պատկանող դրամի (*արժույթի*), արժույթային ու այլ արժեքների վերաբերյալ:

Օրենսգրքի 1189-րդ հոդվածի համաձայն՝ ժառանգության բացման վայրը ժառանգատուի բնակության վերջին վայրն է, իսկ եթե ժառանգատուի բնակության վերջին վայրն արտասահմանում է կամ անհայտ է, ապա ժառանգության բացման վայր է համարվում ժառանգության զանգվածի մեջ մտնող անշարժ գույքի կամ դրա առավել արժեքավոր մասի, իսկ անշարժ գույքի բացակայության դեպքում՝ շարժական գույքի կամ դրա առավել արժեքավոր մասի գտնվելու վայրը: Սույն կետում մեջբերված դրույթը վկայում է, որ երբեմն կարող են բարդություններ առաջանալ ժառանգության բացման վայրի նոտարին պարզելիս: «Նոտարիատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 30-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ նոտարական պալատը ներկայացնում և պաշտպանում է նոտարների շահերը, նրանց օգնություն է ցույց տալիս

նոտարական գործունեություն իրականացնելիս: Հետևաբար, վերոհիշյալ բարոյությունների դեպքում պետք է հնարավոր համարվի նոտարական գործողությունների իրականացման՝ ներառյալ պահանջների ներկայացման գործընթացում ներգրավել նոտարական պալատին՝ վերջինիս կանոնադրական նպատակների շրջանակներում և ներքին իրավական ակտերին համապատասխան: Այդուհանդերձ, այդպիսի ներգրավումը պետք է լինի հնարավորինս սահմանափակ՝ հաշվի առնելով «*Բանկային գաղտնիքի մասին*» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջներն առ այն, որ բանկերը պարտավոր են տեխնիկական այնպիսի միջոցներ ձեռնարկել և կազմակերպական այնպիսի կանոններ սահմանել, որոնք անհրաժեշտ են բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները պատշաճ պահպանելու համար:

«*Բանկային գաղտնիքի մասին*» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն բանկին իրավաբանական, հաշվապահական, այլ խորհրդատվական կամ ներկայացուցչական ծառայություններ մատուցող կամ բանկի համար որոշակի աշխատանքներ կատարող անձանց և կազմակերպություններին տվյալ բանկի կողմից բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկություններ հայտնելը կամ տրամադրելը, պայմանով, որ դա անհրաժեշտ է տվյալ ծառայությունները մատուցելու կամ աշխատանքները կատարելու համար և, որ այդ անձինք և կազմակերպությունները պարտավոր են ձեռնպահ մնալ այդ օրենքի 8 հոդվածով սահմանված գործողություններից կամ անգործությունից՝ բանկային գաղտնիքի հրապարակում չի համարվում:

«*Բանկային գաղտնիքի մասին*» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 7-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունների հրապարակումը այն անձի, կազմակերպության, պետական մարմնի կամ պաշտոնատար անձի կողմից, որին այդ տեղեկությունները վստահված են եղել, հայտնի են դարձել նրա ծառայության կամ աշխատանքի կապակցությամբ կամ տրամադրվել են սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ արգելվում է: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ բանկային գաղտնիքի պաշտպանության հարաբերություններում մասնագիտացված կազմակերպություն հանդիսանում է բանկը, վերջինը օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով ոչ պետական մարմիններին և անձանց բանկային գաղտնիք հանդիսացող տեղեկություններ տրամադրելիս պետք է նրանց զգուշացնի սույն կետում վկայակոչված օրենսդրական արգելքի մասին:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը և հիմք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի

1-ին մասի «ա» և «գ» կետերը և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 87-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «բ» կետը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը

Պաշտոնապես պարզաբանում է

Իր հաճախորդի մահվան մասին ցանկացած եղանակով ծանուցված բանկի կողմից մահացած հաճախորդի՝ բանկի հանդեպ ունեցած պարտավորությունների մասին տեղեկությունների հայտնումը ժառանգության բացման վայրի նոտարին (*նոտարներին*)՝ ժառանգությունը պահպանելու և կառավարելու միջոցներ ձեռնարկելու և համապատասխան գույքը ժառանգական զանգվածի մեջ ներառելու նպատակով, չի համարվում բանկային գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների ապօրինի հրապարակում, եթե համապատասխան գրությունը ներկայացվել է սույն պարզաբանման Հավելված 1-ում նշված օրինակելի ձևին համապատասխան:

Բանկային գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների ապօրինի հրապարակում չի համարվում նաև ժառանգատուի վերաբերյալ ժառանգական գործի բացման մասին իրեն ծանուցելու նպատակով բանկի կողմից նոտարական պալատ ներկայացրած գրության մեջ ժառանգատու հաճախորդի նկատմամբ բանկի պահանջի առկայության մասին նշումը, եթե բանկի համար անհայտ է, թե ով է ժառանգության բացման վայրի նոտարը: Սույն կետով նախատեսված գրության օրինակելի ձևը ներկայացված է սույն պարզաբանման Հավելված 2-ում:

Սույն պարզաբանման 1-ին և 2-րդ կետերով նախատեսված գրությունները բանկը համապատասխանաբար նոտարին և նոտարական պալատ կարող է ներկայացնել բացառապես առձեռն նրանց հանձնելու կամ փակ ծրարով նրանց փոստային հասցեով ուղարկելու միջոցով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ ԱՐԹՈՒՐ ԶԱՎԱԴՅԱՆ

2012 թ. դեկտեմբերի 18, ք. Երևան

[Հավելվածները՝](#)